

DIÁKOK ÉLELMISZERFOGYASZTÁSI SZOKÁSAINAK VIZSGÁLATA NEMZETKÖZI VISZONYLATBAN¹

Panyor Ágota – Lendvai Edina – Gál József

SUMMARY

The present study examines the context of a competition won (Leonardo da Vinci), the young people's eating habits. Within the framework of research online questionnaire we filled up with students from the countries participating in the project, including 465 evaluable substances. In our study, we analyzed the students' preferences and food consumption of traditional foods and their motivations for fast food.

1. BEVEZETÉS

A 2012-ben indult Leonardo da Vinci „*Integration of Culture and Health Knowledge into the Vocational Education of Food and Beverages*” projekt keretében felmérést készítettünk diákok táplálkozási szokásai tekintetében. A projektben résztvevő országok diákjait kérdeztük meg, így a válaszadóink Magyarországon kívül Törökországból, Romániából, Lengyelországból, Hollandiából és Walesből kerültek ki. Vizsgáltuk az ételmiszerfogyasztásuk rendszerességét, a fogyasztás összetételét, ezen belül a leggyakrabban fogyasztott ételmiszereket, valamint az ételmiszerfogyasztás helyszíneit. Kiemelten hangsúlyt helyezve a gyorséttermi fogyasztási szokásokra. Az étkezés jelentős szerepet kap a különböző népek kultúrájában, büszkék tradícióikra, nemzeti ételeikre. Ennek ellenére megállapítható, hogy az ételek Európa különböző részein nem feltétlenül térnek el egymástól, így a nemzeti étel fogalma vitatható (Rátz 2004, Michalkó 2004, Burkáné Szolnoki 2003, Gelman 2012, Szende 1994).

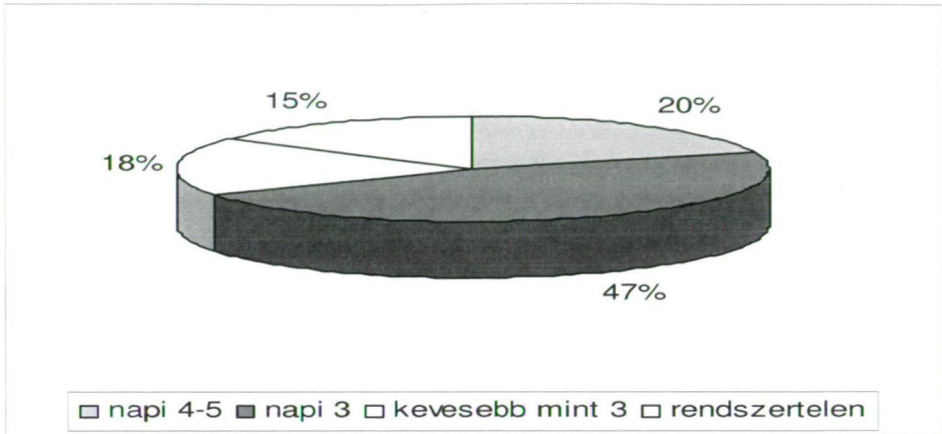
A felmérésben online kérdőívet töltöttek ki az előzőekben említett országok diákjai, akik a 14-21 éves korosztályhoz tartoznak. Az értékelhető kérdőívek száma 465 db volt, amely az evasys rendszer kiértékeléssel került feldolgozásra.

2. A KUTATÁS EREDMÉNYEI

A megkérdezettek átlagéletkora 19,63 év, a nemek szerinti megoszlás tekintetében a fiúk aránya 57,7%, a lányoké pedig 42,3%. Az országonkénti válaszadók száma igen eltérő, 30 főtől 150 főig terjedően.

A válaszadókat megkérdeztük azzal kapcsolatban, hogy naponta hányszor illetve milyen rendszerességgel étkeznek. Az 1. ábra adataiból kitűnik, hogy a megkérdezettek közel fele (47%) naponta háromszor étkezik és 15%-ot képvisel azoknak az aránya, akik rendszertelenül étkeznek. Mindössze a megkérdezettek 20%-a vallotta azt, hogy naponta 4-5-ször étkezik, amely az egészséges táplálkozás alapját jelenti.

¹ Ezen publikáció a Leonardo da Vinci Partnership Programban, az *Integration of Culture and Health Knowledge into the Vocational Education of Food and Beverages* project (HU-2012-Leo-PA-6127) keretében végzett felmérésből vette adatait.

1. ábra: A megkérdezettek megoszlása az étkezés rendszerességét tekintve

Forrás: Leonardo da Vinci projektbeli felmérés alapján

Kutatásunkban vizsgáltuk, hogy az egyes élelmiszereket milyen gyakorisággal fogyasztják a megkérdezett diákok. A leggyakrabban fogyasztott élelmiszerek között találjuk a kenyeret és a péksüteményeket, valamint a tejtermékeket és a zöldség, gyümölcsöket. Az édességek a felsorolásban csak a 6. helyen szerepelnek, tehát a fiatalok körében nem a leginkább preferáltak. Azonban nagyon kedvezően ítéelhetjük meg, hogy a zöldség és gyümölcsfélék kiemelt prioritást kapnak a mindennapi táplálkozási szokásokban (1. táblázat).

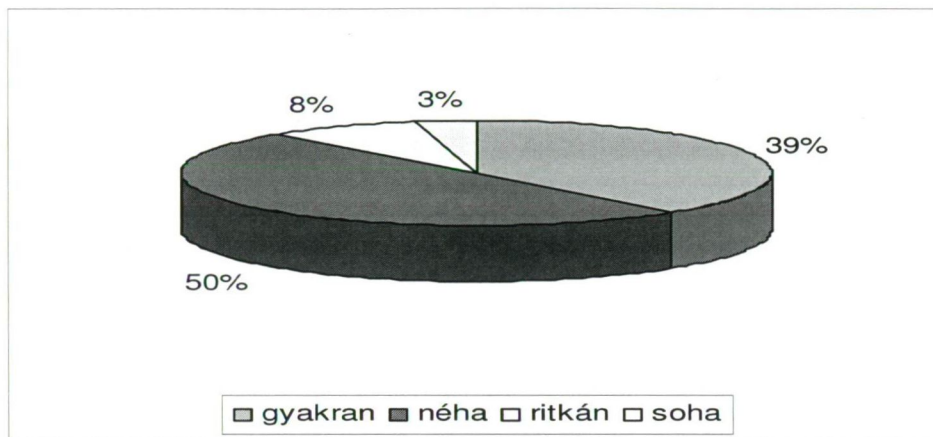
1. táblázat: Az egyes élelmiszerek fogyasztási gyakorisága (átlagpont)

Élelmiszerek	Átlag
Kenyer, péksütemény	3,95
Tej, tejtermék	3,74
Zöldség	3,72
Gyümölcs	3,69
Fehérhús	3,45
Édesség	3,44
Vöröshús	3,13
Csipsz	2,87
Hal, tengergyümölcsei	2,51
Olajos magvak	2,51
Müzli	2,20

Forrás: Leonardo da Vinci projektbeli felmérés alapján

A megkérdezett diákok az esetek 39%-ában gyakran az élvezet kedvéért is táplálkoznak (2. ábra). Azonban az előző kérdésre adott válaszok alapján megállapíthatjuk, hogy ez nem egyértelműen az édességekre értendő, hanem a például a gyümölcsök kínálta élvezeti értékekre is vágnak.

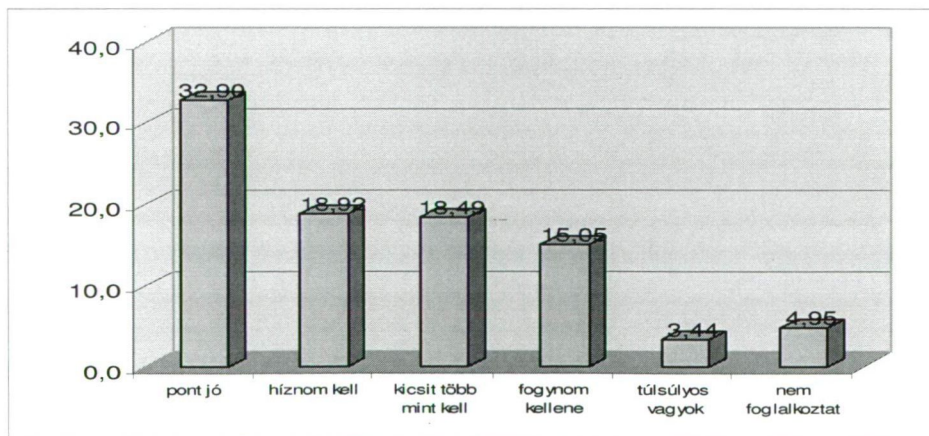
2. ábra: Az élvezet kedvéért történő táplálkozás gyakorisága

Forrás: Leonardo da Vinci projektbeli felmérés alapján

Kutatásunkban arra is választ kerestünk, hogy mennyire vannak megelégedve saját testtömegükkel a megkérdezett diákok. Közel 33% azt gondolja, hogy ideális a testsúlya, mindössze 15% véli úgy, hogy fogynia kellene, és csak 3,4 % véli túlsúlyosnak magát (3. ábra).

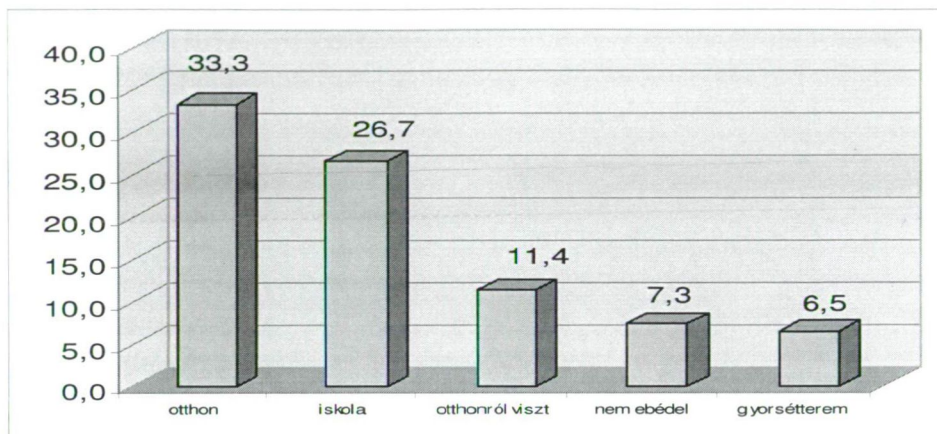
3. ábra: A válaszadók elégedettsége a testtömegük alapján

Forrás: Leonardo da Vinci projektbeli felmérés alapján

A következő két kérdés kapcsán arra próbáltunk választ keresni, hogy a diákok a hétköznapokban és a hétvégén hol fogyasztják az ebédjüket, milyen környezetben étkeznek. A kérdésekre kapott válaszokat a 4. és az 5. ábra szemlélteti.

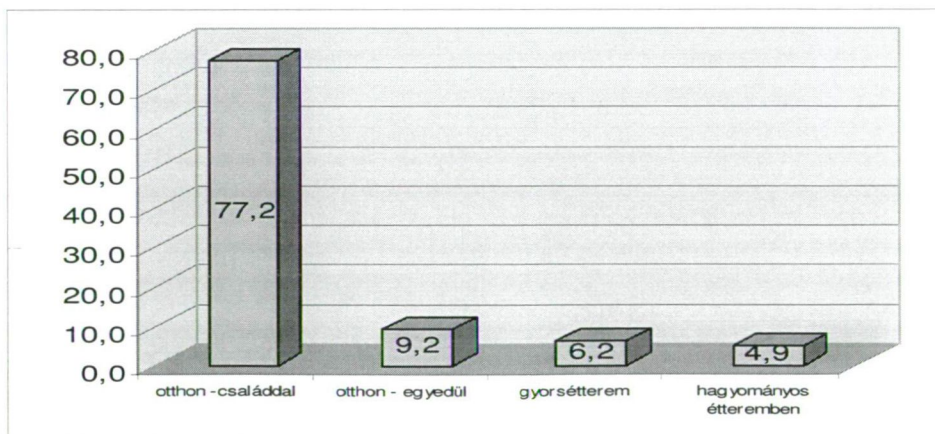
4. ábra: A diákok megoszlása a hétköznap esti ebédelés alapján

Forrás: Leonardo da Vinci projektbeli felmérés alapján

A megkérdezett fiatalok 33,3%-a hétköznapok is tud otthon ebédelni, míg 26,7% az iskolai étkezést részesíti előnyben. A gyorséttermet a válaszadók 6,5%-a jelölte csak meg. Hétvégén már a diákok 77,2%-a ebédel otthon a családdal. Közel azonos arányban, azaz 6,2% még a hétvégén is a gyorséttermeket részesíti előnybe.

5. ábra: A diákok megoszlása a hétvégi ebédelés alapján

Forrás: Leonardo da Vinci projektbeli felmérés alapján

Megfogalmaztunk 4 állítást, amelyben arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen különbségeket tapasztalnak a hagyományos és a gyorséttermi ételek között. Egyértelműen megállapíthatjuk, hogy a diákok drágábbnak találják a hagyományos éttermeket, mint a gyorséttermeket, és sokan választják a gyorséttermi étkezéseket is (2. táblázat). A megkérdezettek 88,9%-a olyan városban lakik, ahol van gyorsétterem. A válaszadók 1/3-a havonta 1-2 alkalommal megy csak gyorsétterembe, a másik 1/3 hetente legalább egy alkalommal. A fiúk sokkal gyakrabban járnak, mint a lányok. A leggyakrabban a klasszikus hamburger-kólasültkrumpli menüt fogyasztják.

2. táblázat: Az egyes állításokkal való egyetértés átlagértékei

Állítás	Átlagpont
Hagyományos étterem menüje drágább, mint a gyorsétteremé	3,68
Az újrahasznosított csomagolás fontos számomra	3,42
Ha nincs pénzem a kedvelt menüre, olcsóbbat veszek	2,91
Jobban szeretem a gyorséttermet, mint a hagyományosat	2,62

Forrás: Leonardo da Vinci projektbeli felmérés alapján

3. ÖSSZEFOGLALÁS

Kutatásunk során megállapítható, hogy a vizsgált országokban élő diákok táplálkozási szokásai viszonylag rendszeresnek mondhatóak és jellemzően az egészséges, naponta többszöri étkezést részesítik előnybe. Kedvenc ételeik közé tartoznak a péksütemények, a tejtermékek, valamint a zöldség és gyümölcsfélék is. A legtöbben otthon és az iskolában étkeznek, de jelentős arányt képviselnek a gyorséttermekbe járók köre is. Több fiú, mint lány jár gyorsétterembe. A diákok önmaguk testsúlyáról alkotott képe és a gyorséttermekbe való járás között lehet összefüggést felfedezni.

IRODALOMJEGYZÉK

- Burkáné Szolnoki Á. (2003):** Vendéglátó szakmai alapismeretek, Képzőművészeti Kiadó, Budapest.
- Lauren, G. (2012):** How Nutritionists Eat Fast Food <http://www.prevention.com/food/healthy-eating-tips/what-nutritionists-order-fast-food-restaurants>; 2014.02.15.
- Michalkó G. (2004):** A turizmuselmélet alapjai, Turizmus Akadémia, Székesfehérvár.
- Rátz T. (2004):** European Tourism, KJF, Székesfehérvár, pp. 99–104.
- Szende P. (1994):** Marketing a szállodaiiparban, KIT, Budapest.